

Els Drets Humans a la República Centreafricana (RCA)

(Fitxa pel professorat)

OBJECTIUS

- Conèixer la Declaració Universal dels Drets Humans i entendre per què són garantia d'un desenvolupament humà sostenible.
- Conèixer una realitat llunyana a la nostra.
- Conèixer una situació concreta en què es vulneren els Drets Humans i les causes que la provoquen.
- Entendre la interdependència dels Drets Humans i reconèixer el Dret a l'Educació com a eina fonamental per garantir la resta de drets a llarg termini.
- Conèixer el projecte de SED recolzat per l'escola en perspectiva de DRETS.
- Posar en pràctica els valors de la democràcia i la participació ciutadana.

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

Competència comunicativa lingüística i audiovisual:

A través de la participació en el joc del *pictionary* i en el debat en petit i gran grup, representant, interpretant i comprenent la realitat, organitzant i autoregulant el pensament, les emocions i la conducta.

Competència artística i cultural (*pictionary*)

A través de l'activitat del *pictionary* han de posar en pràctica la imaginació i creativitat

Competència del tractament de la informació i competència digital.

A través de la visualització d'un vídeo extret dels *social media*.

Competència matemàtica

A través del coneixement dels quantificadors bàsics, de la utilització i relació de les dades per a la seva interpretació dins de context.

Competència d'aprendre a aprendre

A través de la recerca de la informació sobre els Drets Humans i la seva lectura atenta per relacionar-los amb les principals causes de la pobresa.

Competència d'autonomia i iniciativa personal

A través del treball en petits grups, es fa necessària la planificació i la presa de decisions, havent de disposar d'habilitats socials per relacionar-se, cooperar i treballar en equip: posar-se en el lloc de l'altre, valorar altres opinions, dialogar i negociar.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic.

A través del coneixement de la situació d'expoli i sobreexplotació de recursos de la selva centreafricana.

Competència social i ciutadana

A través del coneixement explícit de la Declaració Universal dels Drets Humans, i de les responsabilitats que la mateixa comporta al conjunt de la ciutadania. A través també de l'exercici de diàleg i respecte a les diferents opinions dins de l'exercici de l'assemblea i el consens.

Orientacions didàctiques per al professorat.

La següent activitat que es planteja, va relacionada amb un projecte que recolza SED a la RCA.

L'activitat vol donar a conèixer els Drets Humans i en concret el Dret a l'Educació, donar les eines als joves per a què reconeixin quan es vulneren els Drets Humans i com la no garantia d'un Dret afecta la consolidació d'un altre. Donarà a conèixer l'estat de la RCA en matèria de Drets Humans.

Per conèixer una mica més sobre els Drets Humans, el Dret a l'Educació i la situació en matèria de Drets a la RCA, a continuació us en fem cinc cèntims (per ampliar la informació respecte el país i el projecte que recolzeu us adjuntem l'arxiu [Informació de la República Centreafricana i del projecte Kizito](#)).

Drets Humans

Tal com s'explica a *La Enseñanza de los Derechos Humanos*¹ Podem definir **Drets Humans** com els drets inherents a la nostra naturalesa, sense els quals no podem viure com a éssers humans. Els Drets Humans i les llibertats fonamentals ens permeten desenvolupar-nos plenament i fer ús de les nostres qualitats humanes, la nostra intel·ligència, les nostres aptituds i la nostra consciència, així com satisfer, entre d'altres les nostres necessitats espirituals. Els Drets Humans es basen en el desig cada cop més estès en la humanitat de viure una vida en què es respectin i es protegeixi la dignitat i el valor inherent de cada ésser humà. L'absència dels Drets no sols constitueix una tragèdia individual i personal sinó que també crea condicions d'inestabilitat social i política.

Després de les devastadores conseqüències de la II Guerra Mundial i de les lluites de les nacions colonitzades per assolir la seva independència sorgeixen les **Nacions Unides (NU)** que com a propòsit tenen el fet de facilitar la cooperació entre països, la promoció dels Drets Humans, mantenir i preservar la pau, realitzar la cooperació internacional i salvaguardar el Dret Internacional. Des de la seva fundació l'any 1945 les Nacions Unides han fet dels Drets Humans la seva raó d'ésser; una de les fites de les Nacions fou l'any 1948: Declaració Universal dels Drets Humans.

¹ La enseñanza de los Derechos Humanos. Actividades prácticas para escuelas primarias y secundarias. Naciones Unidas. Nueva York y Ginebra, 2004.

I a la RCA... Com anem en matèria de Drets Humans?

Des d'un punt de vista formal els Drets Humans són plenament reconeguts a la RCA. No obstant, a la pràctica es veuen vulnerats constantment. El país es troba en un estat d'empobriment generalitzat que deriva en una manca total del gaudi dels Drets Humans per part de la població, no hi ha suficient infraestructura social bàsica i això deriva en què els Drets Socials Bàsics no es vegin garantits. A més, cal esmentar que la situació socio-política i els conflictes que afecten el nord del país fa que la població es vegi privada dels seus drets més legítims.

El Dret a l'Educació:

Tot i que tots els nens i nenes tenen dret a l'educació, molts infants no el tenen garantit. Tal com s'indica a l'**article 26 de la Declaració dels Drets Humans**

"1. Tota persona té dret a l'educació. L'educació serà gratuïta, si més no, en la instrucció elemental i fonamental. La instrucció elemental serà obligatòria. L'ensenyament tècnic i professional es posarà a l'abast de tothom, i l'accés a l'ensenyament superior serà igual per a tots en funció dels mèrits respectius. 2. L'educació tendirà al ple desenvolupament de la personalitat humana i a l'enfortiment del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals; promourà la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i grups ètnics o religiosos, i fomentará les activitats de les Nacions Unides per al manteniment de la pau. 3. El pare i la mare tenen dret preferent d'escollir la mena d'educació que serà donada als seus fills"

i l'**article 29 de la Convenció dels Drets dels Infants**² indica que

"1. Els Estats membres convenen que l'educació de l'infant ha d'anar adreçada a: a) Desenvolupar tant com es pugui la personalitat, el talent i la capacitat mental i física de l'infant; b) Infondre en l'infant el respecte envers els seus pares, la seva pròpia identitat cultural, llengua i valors, i envers els valors nacionals del país on viu, del país d'on podria procedir i envers les civilitzacions diferents de la seva. c) Preparar l'infant a una vida responsable en una societat lliure, amb esperit de comprensió, pau, tolerància, igualtat entre els sexes i amistat entre tots els pobles, grups ètnics, nacionals i religiosos i persones d'origen indígena. d) Infondre en l'infant el respecte a l'entorn natural"

Milions d'infants al món no assisteixen a l'escola i es veuen exclosos de gaudir del seu dret per mor de pertànyer a un sector de la població vulnerable, empobrit i fins i tot en alguns casos pel simple fet de ser nena.

Amb el Dret a l'Educació podem constatar que els Drets Humans són inter-dependents³ entre ells, si examinem els 30 Drets Humans podem constatar que si hem rebut una educació adequada la seva consolidació és més provable. L'educació té un impacte directe sobre el benestar de les persones; l'educació és la millor eina per eradicar la pobresa ja que l'educació equival a oportunitat i contribueix directament a la consolidació dels altres Drets Humans. Segons la UNESCO (Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura) aquells països que tenen l'educació com a prioritat de desenvolupament són més forts, pròspers, justos i pacífics i, en definitiva, són aquells en què els Drets Humans es veuen més consolidats.

El dret a l'educació a la RCA.

L'accés a les escoles és molt limitat, sobretot per a les nenes i més si són de les zones més abandonades o de minories ètniques. Els infants orfes o acusats de bruixeria no solen anar a l'escola ja que no tenen el suport familiar necessari.

La taxa neta d'escolarització és del 63%, però les divisions per gènere són notables ja que només un 55% de les nenes està escolaritzat enfront a un 71% dels nens (dades del 2009⁴).

Segons l'informe del qual s'han extret les dades, la ràtio d'alumnes per professor és molt elevada, la mitja és de 90 - 1; no obstant, cal indicar que durant la visita de SED a RCA es va poder constatar que almenys a la ciutat de Berberati aquest ràtio es veu superada a les escoles públiques essent molts cops 150-1, en canvi a l'escola marista no s'accepten a més de 70 alumnes per aula.

Les escoles públiques no són suficients i les que hi ha estan en molt mal estat i molt mal dotades de materials necessaris. Els infants no solen tenir accés a material escolar bàsic i la majoria d'aules no disposen de cadires o taules per seure.

² La Convenció sobre els Drets de l'infant és un tractat internacional de les Nacions Unides pel que els Estats signants reconeixen els Drets de l'Infant. La Convenció reconeix als Infants com a subjectes de dret, i alhora als adults com a subjectes de responsabilitats. Fou adoptada per Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989.

³ El gaudi d'un Dret Humà o d'un grup de Drets Humans depèn de la realització d'un altre Dret Humà o de la realització d'un grup de Drets Humans. Per exemple el Dret a l'alimentació depèn directament del Dret a la salut i viceversa.

⁴ Poverty Reduction Strategy Paper, 2011-2015

TEMPORITZACIÓ

L'activitat sencera es desenvolupa en 2 hores, es pot adaptar per ferla en menys temps. Si només es té una hora es pot triar o bé dur a terme l'activitat 2 (Pictionary dels Drets Humans) o bé les activitats 1 (vídeo dels Drets Humans), 3 (vídeo mapes) i 4 (Avaluant la situació dels Drets Humans a la República Centreafricana).

MATERIAL

Act 1: Vídeo

Act 2: Taulell de joc, dau, targetes dels Drets Humans.

Act 3: Vídeo mapes educació.

Act 4: fitxes (1 diferent per cada grup), una cartolina per a l'"Informe de treball educatiu a la República centreafricana per garantir els Drets Humans", Declaració dels Drets Humans (1 per grup)

DESENVOLUPAMENT

Activitat 1: Vídeo ¿Qué son los Derechos Humanos? (20')

Es visiona el vídeo *¿Qué son los Derechos Humanos?* Després del vídeo el professor/a en farà un resum recopilant la informació que es troba al principi d'aquest document i que parla dels Drets Humans. El professor/a farà comentar en gran grup la reflexió que apareix al final del vídeo:

Los Derechos Humanos no son una lección de historia, no son palabras en segunda página, no son discursos, ni anuncios, ni campañas de relaciones públicas. Son las elecciones que hacemos cada día como seres humanos, son la responsabilidad que todos compartimos, que respetamos mutuamente, ayudándonos y protegiendo a los necesitados.

Como Eleanor Roosevelt⁵ dijo "¿Dónde empiezan después de todo los Derechos Humanos? Pues en pequeños lugares, cerca de nosotros; en lugares tan próximos y tan pequeños que no aparecen en los mapas. Pero esos son los lugares que conforman el mundo del individuo: el barrio en que vive; la escuela o la universidad en que estudia; la fábrica o el campo o la oficina en que trabaja. Estos son los lugares en que cada hombre, mujer y niño busca ser igual ante la ley, en las oportunidades, en la dignidad sin discriminación. Si esos derechos no significan nada en esos lugares tampoco significan nada en ninguna otra parte. Sin una acción decidida de los ciudadanos para defender esos derechos a su alrededor, no se harán progresos en el resto del mundo"

El professor plantejarà la pregunta següent en gran grup:

Com a joves, creieu que podeu aportar quelcom a la consolidació dels Drets Humans des de la vostra realitat del dia a dia? Poseu-ne exemples.

⁵ Eleanor Roosevelt presidí la Comissió de les Nacions Unides Durant els seus primers anys, "A les nostres mans" fou el discurs que va pronunciar l'any 1958 amb ocasió del dècim aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans. Roosevelt posava en relleu tant la universalitat dels Drets com la responsabilitat que es derivava d'ells.

Activitat 2: Pictionary dels Drets Humans (60')

L'activitat va encaminada a què es coneguin els Drets Humans de manera lúdica. Per tant, donat que l'objectiu del joc és descobrir els Drets Humans, abans d'iniciar el joc, es repartirà de la Declaració dels Drets Humans a tot l'alumnat. Ho llegim en veu alta i, a partir d'aquí, donarem el tret de sortida a l'activitat.

Dividim el grup-classe en 5 equips (el nombre pot variar en funció dels membres del grup). Cada equip té la fitxa d'un color sobre el taulell de joc⁶ que pot estar projectat o imprès. Un representant de cada equip llança el dau i qui treu el número més alt té el torn per començar.

Quan l'equip té el torn de joc llança el dau i avança la seva fitxa pel taulell tantes caselles com el número que ha tret. Aquí, l'equip, pot caure en caselles de diferents colors i, en funció del color, haurà de fer endevinar al seu grup un Dret Humà d'una manera o altra en un minut. Així doncs, a cada vegada que té el torn el grup haurà de sortir un representant que farà que el seu grup guanyi o no el Dret conseqüent que haurà agafat de les targetes dels Drets Humans. Si l'equip l'endevina es queda la carta amb el Dret Humà, sinó la deixa al bloc un altre cop i no s'esmena de quin dret es tracta. El joc finalitza quan s'han exhaurit les targetes dels Drets Humans.

Els colors són:

- **Blau:** Fas endevinar el dret als membres del teu grup a través de la mímica.
- **Blanc:** Fas endevinar el dret als membres del teu grup a través d'un dibuix a la pissarra.
- **Verd:** Fas endevinar el dret als membres del grup a través d'una descripció tabú (no podràs dir les paraules que hi ha en negreta a la targeta)
- **Vermell:** Fas endevinar el dret a TOTA LA CLASSE! És un bon moment per robar el torn. El representant del grup fa un dibuix a la pissarra però tothom pot contestar. Si l'encertes, a banda de quedar-te la targeta, et torna a tocar llançar el dau!
- **Taronja:** Els membres del teu grup et fan preguntes per endevinar el dret en qüestió i el representant només pot contestar de manera afirmativa o negativa.

Activitat 3: Mapes educació (10')

Una vegada treballats els Drets Humans, treballarem el Dret a l'Educació. Aquest Dret es vulnera en diferents països i la RCA n'és un clar exemple.

L'activitat consisteix en visualitzar el vídeo "Mapes de l'educació" amb el que veurem la situació d'aquest dret al món.

Un cop visualitzat el vídeo, es comentaran les imatges vistes en gran grup i el professor especificarà que aquest dret condiciona la consolidació dels altres drets (ex. Una persona que té certa formació sabrà com protegir-se de les malalties de transmissió sexual) .

Activitat 4: Avaluant la situació dels Drets Humans a la RCA (30')

El grup classe es divideix en grups de 4-5 persones; cadascun dels grups haurà d'analitzar una situació (fitxes) que succeeix a la RCA.

El professor explica a la classe que ells ara són experts en matèria educativa i que es troben a la RCA avaluant la situació dels Drets Humans al país. Cada grup tindrà una fitxa en què hi apareix una situació i

⁶ Veure material annexat

la Declaració dels Drets Humans; a la mateixa fitxa hauran d'escriure quins Drets està vulnerant aquella situació i hauran de justificar de manera raonada que amb programes educatius de qualitat i a la llarga aquestes situacions es podrien veure mitigades, ja que el Dret a l'Educació consolidat ajuda a consolidar els demés drets.

Finalment un portaveu de cadascun dels grups haurà de comentar davant tota la classe la situació que se'ls ha plantejat, quins Drets està violant i quina volta li podria donar una bona educació; la fitxa s'enganxarà a la cartolina en què prèviament el professor haurà escrit "Informe de treball educatiu a la República Centreafricana per garantir els Drets Humans".

Nota: Us preguem que feu fotografies de tota l'activitat i de les conclusions que han tret els grups a l'activitat núm. 4. , i si podeu, enviar-les per correu-e a SED.
sedcatalunya@sed-ongd.org

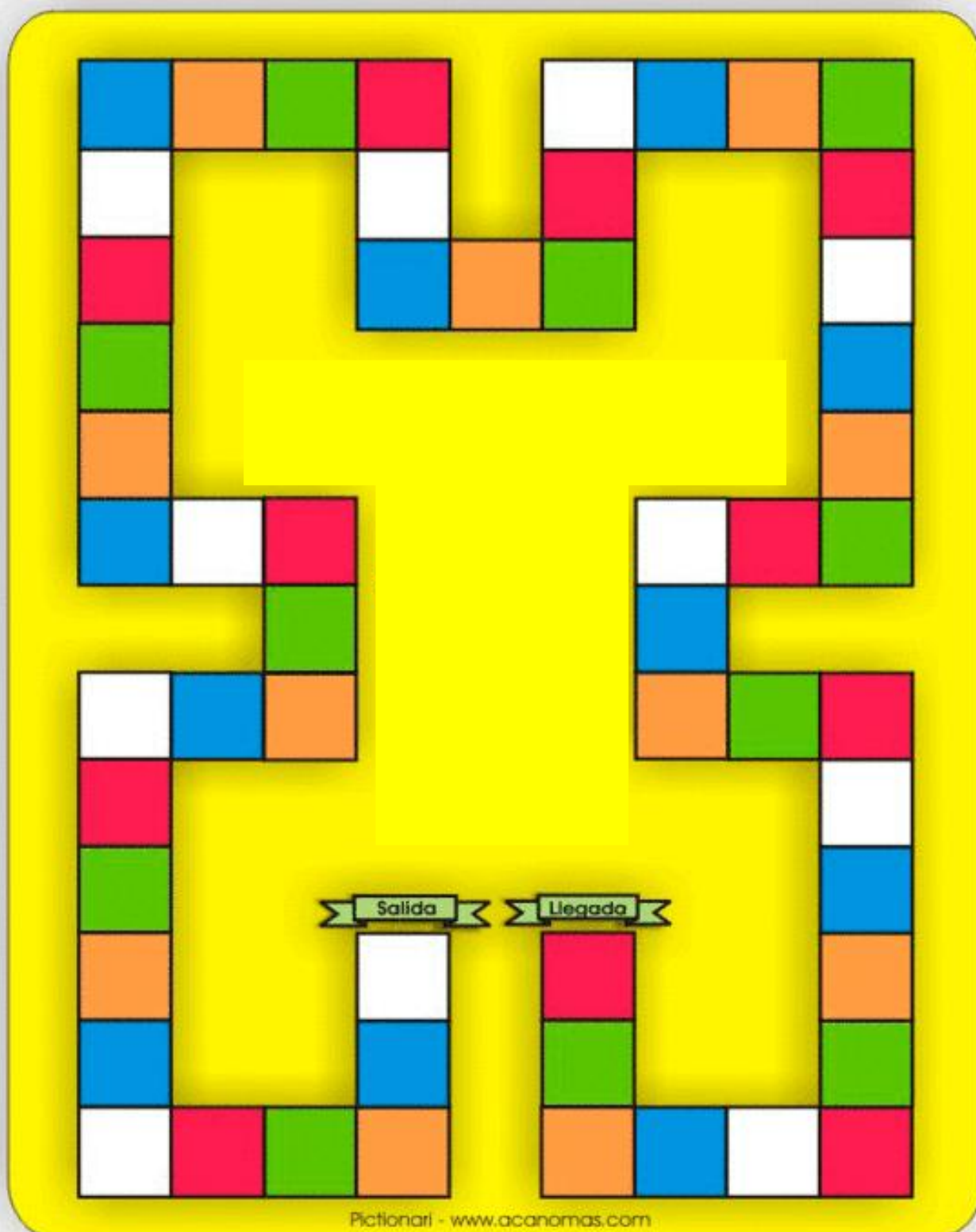
ANNEXOS

Activitat 1. Visionat del vídeo *¿Qué son los Derechos Humanos?*

Link: <http://www.youtube.com/watch?v=PPeRECua5CQ>

S'adjunta vídeo ja descarregat i la Declaració dels Drets Humans.

TAULELL DE JOC PICTIONARI

TARGETES DELS DRETS HUMANS

<p>Art.1 Tots els éssers humans neixen lliures i iguals</p>		<p>Art.2 Tothom té dret a aquests drets</p>	
<p>Art.3 Dret a la vida</p>		<p>Art.4 Ningú no serà sotmès a esclavitud o servitud</p>	
<p>Art.5 Ningú no serà sotmès a tortura</p>		<p>Art.6 Tot ésser humà te dret a una personalitat jurídica</p>	
<p>Art.7 Tots som iguals davant la lleï</p>		<p>Art. 8 Tothom té dret a defensar-se davant els tribunals</p>	
<p>Art.9 Ningú no podrà ser detingut arbitràriament ni desterrat</p>		<p>Art.10 Dret a un judici just</p>	
<p>Art.11 Dret a la presumpció d'innocència</p>		<p>Art.12 Dret a la intimitat</p>	
<p>Art.13 Dret a la llibertat de moviment</p>		<p>Art.14 Dret d'asil</p>	

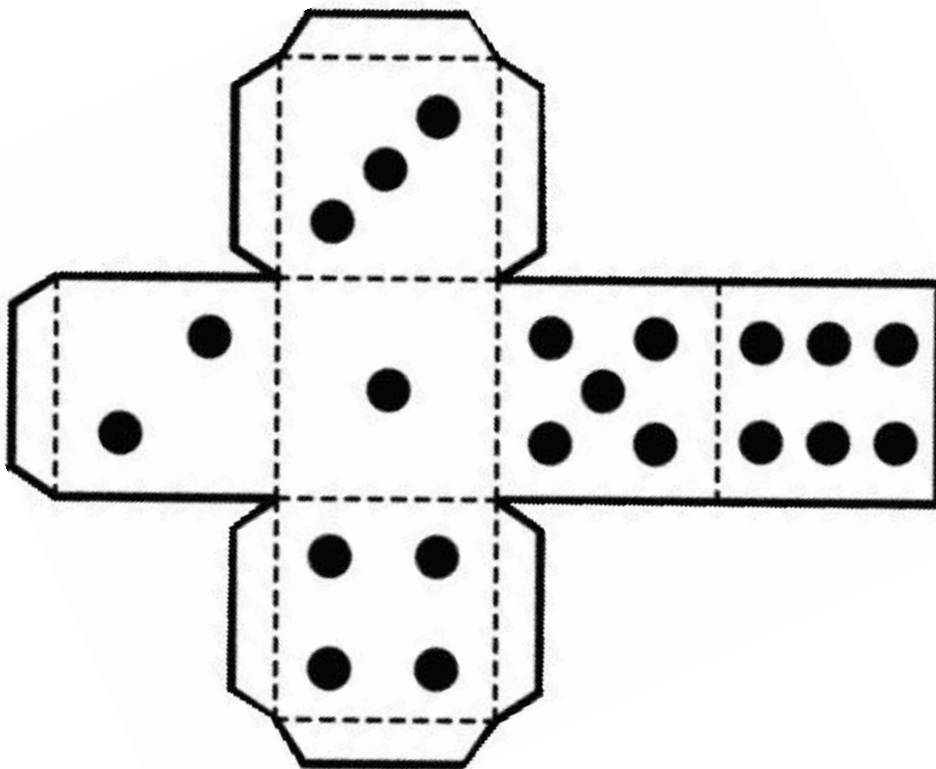
<p>Art.15 Dret a la nacionalitat</p> 	<p>Art.16 Dret al matrimoni</p>
<p>Art.17 Dret a la propietat</p> 	<p>Art.18 Dret a la llibertat de Pensament, consciència i religió</p>
<p>Art.19 Dret a la llibertat d'expressió</p> 	<p>Art.20 Dret a la llibertat de reunió</p>
<p>Art.21 Dret a la democràcia</p> 	<p>Art.22 Dret a la seguretat social</p>
<p>Art.23 Dret al treball</p> 	<p>Art.24 Dret a l'oci</p>
<p>Art.25 Dret a un nivell de vida adient</p> 	<p>Art.26 Dret a l'educació</p>
<p>Art.27 Dret a la cultura</p> 	<p>Art.28 Dret a l'ordre social</p>

<p>Art.29 Dret a les llibertats i al respecte de la comunitat</p> 	<p>Art.30 Dret a que aquests drets no siguin suprimits en cap circumstància</p>
--	---

FITXES EQUIPS

DAU

Activitat 3: Mapes educació

Us adjuntem vídeo descarregat

Activitat 4: Avaluant la situació dels Drets Humans a la RCA (a part de les fitxes necessiteu la declaració dels Drets Humans i la cartolina per fer l'informe de situació amb tot el grup classe un cop cadascun dels grups hagin redactat la seva fitxa).

<p>SITUACIÓ QUE SUCCEEIX A LA RCA: 850 DE CADA 100.000 DONES MOREN DURANT EL PART.</p>	<p>DRETS HUMANS QUE ES VULNEREN.</p>
<p>COM A TÈCNICS ESPECIALITZATS EN MATÈRIA EDUCATIVA HEU DE RAONAR SI UNA BONA EDUCACIÓ PODRIA DONAR ALTERNATIVA A AQUESTA SITUACIÓ.</p> 	

<p>SITUACIÓ QUE SUCCEEIX A LA RCA: MÉS DE 140.000 INFANTS SÓN ORFES DEGUT A QUÈ EL PARES HAN MORT A CAUSA DE LA SIDA.</p>	<p>DRETS HUMANS QUE ES VULNEREN.</p>
<p>COM A TÈCNICS ESPECIALITZATS EN MATÈRIA EDUCATIVA HEU DE RAONAR SI UNA BONA EDUCACIÓ PODRIA DONAR ALTERNATIVA A AQUESTA SITUACIÓ.</p> 	

<p>SITUACIÓ QUE SUCCEEIX A LA RCA: UN 44.6% DELS INFANTS PRESENTEN UN RETARD EN EL CREIXEMENT I UN 21.8% EMACIACIÓ (PES PER SOTA DEL QUE HAURIA DE SER SEGONS L'ALÇADA)</p>	<p>DRETS HUMANS QUE ES VULNEREN.</p>
<p>COM A TÈCNICS ESPECIALITZATS EN MATÈRIA EDUCATIVA HEU DE RAONAR SI UNA BONA EDUCACIÓ PODRIA DONAR ALTERNATIVA A AQUESTA SITUACIÓ.</p> 	

<p>SITUACIÓ QUE SUCCEEIX A LA RCA: MOLTS NENS I NENES A LA RCA SÓN SEGRESTATS A LES ZONES EN QUÈ ES TROBEN LES GUERRILLES: ELS NENS SÓN UTILITZATS COM A NENS SOLDATS I LES NENES COM A ESCLAVES SEXUALS.</p>	<p>DRETS HUMANS QUE ES VULNEREN.</p>
--	---

COM A TÈCNICS ESPECIALITZATS EN MATÈRIA EDUCATIVA HEU DE RAONAR SI UNA BONA EDUCACIÓ PODRIA DONAR ALTERNATIVA A AQUESTA SITUACIÓ.

<p>SITUACIÓ QUE SUCCEEIX A LA RCA: A LA RCA MOLTES PERSONES MOREN A CAUSA DE MALALTIES CURABLES TALS COM LA DIARREA.</p>	<p>DRETS HUMANS QUE ES VULNEREN.</p>
---	---

COM A TÈCNICS ESPECIALITZATS EN MATÈRIA EDUCATIVA HEU DE RAONAR SI UNA BONA EDUCACIÓ PODRIA DONAR ALTERNATIVA A AQUESTA SITUACIÓ.

<p>SITUACIÓ QUE SUCCEEIX A LA RCA: NOMÉS UN 10% DE LES PERSONES AL PARLAMENT SÓN DONES.</p>	<p>DRETS HUMANS QUE ES VULNEREN.</p>
--	---

COM A TÈCNICS ESPECIALITZATS EN MATÈRIA EDUCATIVA HEU DE RAONAR SI UNA BONA EDUCACIÓ PODRIA DONAR ALTERNATIVA A AQUESTA SITUACIÓ.

SITUACIÓ QUE SUCCEEIX A LA RCA: 176 INFANTS DE CADA 1.000 MOREN ABANS DE FER ELS 5 ANYS.	DRETS HUMANS QUE ES VULNEREN.
---	--------------------------------------

COM A TÈCNICS ESPECIALITZATS EN MATÈRIA EDUCATIVA HEU DE RAONAR SI UNA BONA EDUCACIÓ PODRIA DONAR ALTERNATIVA A AQUESTA SITUACIÓ.

.....

SITUACIÓ QUE SUCCEEIX A LA RCA: MÉS DE 84% DE LA POBLACIÓ VIU AMB MENYS DE 2\$ AL DIA I UN 62% AMB MENYS D'1.25\$ AL DIA.	DRETS HUMANS QUE ES VULNEREN.
--	--------------------------------------

COM A TÈCNICS ESPECIALITZATS EN MATÈRIA EDUCATIVA HEU DE RAONAR SI UNA BONA EDUCACIÓ PODRIA DONAR ALTERNATIVA A AQUESTA SITUACIÓ.

.....

SITUACIÓ QUE SUCCEEIX A LA RCA: EL DIRECTOR DEL DIARI CENTREAFRICÀ LE DÉMOCRATE FOU CONDEMNAT A PRESÓ PER CRITICAR AL MINISTRE DE FINANCES DEL PAÍS I EL DIARI HA ESTAT SUSPÈS.	DRETS HUMANS QUE ES VULNEREN.
--	--------------------------------------

COM A TÈCNICS ESPECIALITZATS EN MATÈRIA EDUCATIVA HEU DE RAONAR SI UNA BONA EDUCACIÓ PODRIA DONAR ALTERNATIVA A AQUESTA SITUACIÓ.

